

Özgün Araştırma

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE YEME TUTUMLARI, BEDEN ALGISI, BENLİK SAYGISI VE İLİŞKİLİ ETMENLER

Reyhan UZUN¹

Elçin BALCI²

Osman GÜNAY²

Kamuran ÖZDİL³

Gülhan KÜÇÜK ÖZTÜRK³

ÖZET:

Amaç: Çalışmada, hemşirelik bölümünde okuyan kız öğrencilerin yeme tutumları, beden algısı, benlik saygısı ve ilişkili etmenlerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Çalışmanın evrenini Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Hemşirelik bölümü kız öğrencileri oluşturmuş (N=324) ve çalışma 181 kişi ile tamamlanmıştır. Öğrencilere Tanıtıcı Bilgi Formu, Yeme Tutumu Testi, Beden Algısı Ölçeği, Benlik Saygısı Ölçeği uygulanmış ve bireylerin beyanlarına göre alınan boy ve ağırlık bilgileri ile Beden Kitle İndeksleri hesaplanmıştır. **Bulgular:** Bedenini normal algılayan öğrencilerde yeme bozukluğu %14.3 iken aşırı kilolu algılayan öğrencilerde bu risk %83.3'e çıkmaktadır. Çalışmada öğrencilerin %24.3'ünde yeme bozukluğu, %30.9'unda düşük beden algısı olduğu, %10.5'inde ise düşük benlik saygısı olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin beden kitle indeksi ile beden algısı, günlük aktivite durumu ile yeme bozukluğu ve beden algısı, sigara ve alkol kullanma ile yeme bozukluğu arasındaki farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Öğrencilerin kilo verme yöntemleri ile yeme bozukluğu arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Benlik saygısı ölçeği ile zayıflama ilacı kullanma arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (p<0.05). Çalışmada, anne baba eğitim düzeyi ile yeme bozukluğu arasında ilişki istatistiksel olarak anlamlı ve anne babaların eğitim durumu yükseldikçe öğrencilerde yeme bozuklukları görülme sıklığının arttığı bulunmuştur. **Sonuç:** Çalışmada öğrencilerin; anne- baba eğitim düzeyi, sigara-alkol kullanma, günlük aktivite ve kilo verme yöntemi uygulama durumları ile yeme bozukluğu arasında; günlük aktivite, ağırlığı ile ilgili düşünce ve bitkisel yöntem kullanma ile beden algısı arasında; zayıflamak için ilaç kullanma ile benlik saygısı arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar sözcükler: Hemşirelik öğrencisi, Yeme alışkanlığı, Beden algısı, Beden Kitle İndeksi

EATING ATTITUDES, BODY PERCEPTION, SELF-ESTEEM AND RELATED FACTORS IN NURSING STUDENTS

ABSTRACT:

Objectives: The aim of this study was to evaluate eating attitudes, body image, self-esteem and related factors of female students studying in nursing department. **Methods:** The universe of the study was comprised of female students from the Nursing Department of Hacı Bektaş Veli University of Nevşehir (N = 324) and the study was completed with 181 people. Information Form, Eating Attitude Test, Body Perception Scale, Self-Esteem Scale were applied and height and weight information and body mass indexes were calculated according to the declarations of individuals. **Results:** While risk of eating disorder was 14.3% for students who perceived their bodies normal, this risk raised up to 83.3% in the students who perceived their bodies overweight. A positive strong correlation was determined between body image and self- esteem total scores of students. It was observed that 24.3% of the students had eating disorder risk, 30.9% had low body image, and 10.5% had low self-esteem. The differences between body mass index and body image of the students, between status of daily activity and risk of eating disorder, and between body image, smoking and alcohol use and eating disorder were found to be

¹ Bozok Üniversitesi, Sağlık Kültür ve Spor Başkanlığı

² Erciyes Üniversitesi. Halk Sağlığı Anabilim Dalı

³ Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Semra ve Vefa Küçük Sağlık Meslek Yüksekokulu

Sorumlu Yazar: Kamuran Özgül, kamuranozdil2008@gmail.com

Doi: 10.1501/Asbd_0000000086

statistically significant. The correlation between methods of students to lose weight and eating disorder risk was statistically significant. There was a statistically significant correlation between self-esteem scale and the method of using weight loss drug ($p<0.05$). In the study, it was found that the relationship between parental education level and eating disorder was statistically significant and the incidence of eating disorders increased as the educational status of parents increased. **Conclusion:** In the study; the level of parental education, smoking-alcohol use, daily activity and the application of weight loss method and eating disorder; daily activity, weight related thinking and using herbal method between body perception; It was concluded that there was a statistically significant difference between self-esteem using the drug for attenuation.

Keywords: Nursing Student, Eating Behavior, Size Perception, Body Mass Index.

GİRİŞ

Literatürde yeme bozukluklarının (YB), gençlik yıllarında veya genç yetişkinlikte sıklıkla görüldüğü ve her iki cinsiyeti de etkilemekle birlikte, kadınlar arasındaki oranın erkeklerden daha yüksek olduğu belirtilmektedir (Bryant-Waugh and Lask, 2013). Amerika’da üniversite öğrencilerinde yapılan bir çalışmada YB’nın kadınlarda %49 erkeklerde %30 olduğu saptanmıştır (Lipson and Sonnevile, 2017).

Kadınlarda genelde yağsız ve ince, erkeklerde kaslı ve yapılı vücut tipleri ideal olarak görülmektedir. Kişilerin böyle bir ideal görünüş algısına sahip olması, beden algılamaları ve benlik saygılarını bu çerçevede değerlendirmelerine ve yeme tutumundaki davranış değişimlerine de neden olmaktadır (Aslan, 2001). Kadınlarda bedenlerine yönelik davranış değişimleri genellikle çocukluk döneminde başlamakta ve bununla mücadele bütün yaşamları boyunca devam etmektedir (Franko and Striegel-Moore, 2002). Ergenlik döneminde özellikle kızların büyük bir bölümü, kendi kilolarına ve beden görüntülerine yönelik endişe duyarken dergi ve gazetelerde belirtilen ideal kiloya ulaşmak için çaba göstermektedir (Mcknight, 2003). İdeal ölçülere ulaşamayan kızlarda ise olumsuz beden algısı oluşmaktadır (Choate, 2005). Thombs ve arkadaşlarının üniversiteli kızlarla yapmış oldukları çalışmada, kadınların birçoğunun kilo verme beklentileri nedeniyle yeme davranışlarını kontrol altında tutma çabalarının olduğu, beden imajı kaygılarının olduğu, kilo vermek için boşaltım sistemlerini harekete geçiren ilaçlar kullandıkları ve kilo vermeyle birlikte benlik saygılarında artış beklentilerinin olduğu bulunmuştur (Thombs et al., 1996). Yapılan çalışmalarda bedene yönelik davranış değişimlerinin kişilerde yeme tutumu ve benlik saygısı üzerinde olumsuz etkilerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Cooley and Toray, 2001; Lavin and Cash, 2000). YB’nı önleme yaklaşımlarında risk faktörlerinin belirlenmesi, interaktif yaklaşımların kullanılmasının gerektiği ve bu yaklaşımın YB hastalıklarının tedavisine göre düşük maliyetli olduğu belirtilmektedir (Le et al., 2017).

Ülkemizde kadın ağırlıklı bir meslek grubu olan hemşirelik öğrencilerinde yapılan çalışmalarda; YB hastalıklarının kadın olma, öğrenim görülen sınıf, yaş, aile gelir düzeyi, obsesif-kompulsif belirtiler, problem çözme becerisi gibi farklı değişkenlerle ilişkili olduğu belirtilmektedir (Ulaş vd., 2013; Usta vd., 2015; Duran vd., 2016; Arslantaş vd.,2017). Gelecekte sağlık hizmeti verecek olan hemşirelik öğrencilerinin YB konusundaki mevcut durumlarının saptanmasının verecekleri bakım hizmetinin kalitesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Sonuç olarak bu çalışmada, hemşirelik bölümünde öğrenim gören kız öğrencilerin yeme tutumları, beden algısı, benlik saygısı ve ilişkili etmenlerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Araştırma kesitsel bir çalışmadır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Hemşirelik bölümü kız öğrencileri oluşturmuştur (N=324). Çalışmada örneklem sayısı, evreni bilinen örneklemi hesaplama formülü ile hesaplanmıştır (Sümbüloğlu, 2009). Örneklem, evreni bilinen örneklem yöntemi kullanılarak ($p=0.20$, $t=1.96$, $d=0.05$) 141 öğrenci olarak hesaplanmıştır. Örneklem grubunda olası kayıplar göz önünde bulundurularak çalışma okuldaki kız öğrencilerin

tamamına uygulanmıştır. Çalışma 181 öğrenci ile tamamlanmıştır.

Veri Toplama araçları

Veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanmış Tanıtıcı Bilgi Formu, Yeme Tutumu Ölçeği, Beden Algısı Ölçeği ve Benlik Saygısı Ölçeği ile toplanmıştır.

Tanıtıcı Bilgi Formu

Literatür taranarak araştırmacılar tarafından hazırlanan bu formda öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini (7 soru), sağlık durumları ile fiziksel aktivite özelliklerini (8 soru) ve kilo verme yöntemlerini (6 soru) belirlemek üzere toplam olarak 21 soru yöneltilmiştir (Ulaş vd., 2013; Uskun ve Şabaplı, 2013; Çelik vd., 2016).

Yeme Tutum Testi (YTT)

İkinci bölümde Garner ve Garfinkel tarafından geliştirilen, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması, 1989 yılında Savaşır ve Erol tarafından yapılan Yeme Tutum Testi (YTT) kullanılmıştır (Savaşır ve Erol, 1989; Garner ve Garfinkel, 1979). YTT, Anoreksiya Nevroza belirtilerini objektif olarak değerlendirmek ve yemek yeme ile ilgili davranış ve tutumları ölçmek amacı ile geliştirilmiş bir ölçektir. Ölçek cevapları her zaman ve hiçbir zaman arasında değişen 6'lı likert tipi 40 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten alınan puan toplam tüm sorulara verilen puanların toplanmasıyla elde edilmekte ve puan artışı yeme tutumlarındaki bozulmayı ifade etmektedir. Ölçeğin kesim noktası 30 puan olarak belirlenmiştir. 30 puan altı yeme bozukluğu olmadığı, 30 puan ve üstü yeme bozukluğu olduğu anlamına gelmektedir. Ölçeğin Türkiye'de geçerlik ve güvenilirlik çalışması Savaşır ve Erol (1989) tarafından yapılmış ve Cronbach Alpha değeri 0.70 olarak bulunmuştur (Savaşır ve Erol 1989). Bu çalışmada ise Cronbach alpha katsayısı 0.82 olarak bulunmuştur.

Beden Algısı Ölçeği (BAÖ)

Beden Algısı Ölçeği 1953 yılında Secord ve Jourard tarafından geliştirilmiştir (Secord and Jourard, 1953). Ölçek 40 madde içermekte olup, her bir madde bir organ ya da beden bir bölümü (kol, bacak, yüz gibi) ya da bir işlevi (cinsel faaliyet düzeyi gibi) ile ilgilidir. Ölçeğin toplam puanı 40 ile 200 arasında değişmekte olup, alınan puanın yüksekliği doyum düzeyinin yüksekliğini göstermektedir. Ölçeğin kesme puanı 135 olup, 135 altında puana sahip olanlar beden algısı düşük olarak tanımlanmıştır. Ülkemizde ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları 1989 yılında Hovardaoğlu ve Özdemir tarafından yapılmış ve Cronbach alpha değeri 0.91 olarak bulunmuştur (Hovardaoğlu ve Özdemir, 1990). Bu çalışmada ise Cronbach alpha katsayısı 0.94 olarak bulunmuştur.

Benlik Saygısı Ölçeği (BSÖ)

Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği, çoktan seçmeli 63 sorudan oluşan bir öz bildirim ölçeğidir. Ölçek, on iki alt kategoriden oluşmaktadır (Rosenberg, 1965). Toplam puan aralığı 0-30 arasında olup, 25- 30 arası alınan puan yüksek benlik saygısını, 15-25 arası alınan puan benlik saygısının yeterli olduğunu gösterirken, 15 puanın altı düşük benlik saygısını göstermektedir. Ölçeğin Türkçe güvenilirlik ve geçerlik çalışması Çuhadaroğlu (1986) tarafından yapılmış ve Cronbach alpha katsayısı 0.71 olarak bulunmuştur (Çuhadaroğlu, 1986). Bu çalışmada ise Cronbach alpha katsayısı 0.86 olarak bulunmuştur. Ayrıca çalışmadan elde edilen bulgulara göre örneklem grubundaki öğrencilerde 15-25 puan (BS yeterli) alan öğrenci bulunmamaktadır. Bu nedenle BS durumu tablolarda ve bulgularda düşük ve yüksek olmak

üzere iki grup şeklinde ifade edilmiştir.

BKİ Hesaplaması

Kişilerin kendi beyanları ile verdikleri boy ve ağırlık bilgileriyle; ağırlık/ boy uzunluğunun metre cinsinden karesi ile hesaplanmıştır.

Verilerin Toplanması

Veriler, araştırmacılar tarafından öğrencilere açıklama yapılarak, sözlü onamları alınan ve araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilere grup anket yöntemi ile sınıf ortamında toplanmış ve cevaplama süresi yaklaşık olarak 15 dk. sürmüştür.

Verilerin Değerlendirilmesi

Verilerin analizinde tanımlayıcı ölçütlerden frekans ve yüzde kullanılmıştır. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov analizi ile değerlendirilmiştir. Nicel verilerin karşılaştırılmasında ki-kare ve Pearson ki kare, ki kare testlerinde gözlerde 5'ten küçük beklenen değerlerin oranının %20'nin üstüne çıkması durumunda Monte Carlo testi kullanılmıştır. Gruplar arasında farklarda anlamlılık belirlenmesi durumunda; farkın kaynağını belirlemek amacıyla da posthoc test istatistiklerinden Bonferroni testi kullanılmıştır. Araştırmada p değerleri 0.05 altında olan değerler anlamlı olarak kabul edilmiştir.

Araştırmanın Değişkenleri

Araştırmanın bağımsız değişkenlerini; katılımcıların sosyodemografik özellikleri, beslenme ve fiziksel aktiviteye ilişkin özellikleri ve beden kitle indeksi oluşturmaktadır. Araştırmanın bağımlı değişkenlerini ise Yeme Tutumu, Beden Algısı ve Benlik Saygısı ölçeklerinden alınan puanlar oluşturmaktadır.

Araştırmanın Etik İlkeleri

Araştırmanın uygulanabilmesi için, Üniversite Etik Kurul izni (01.04.2016/2016/233), çalışmanın yapılacağı yüksekokuldan kurum izni (12.05.2016/51301242-199 E.11162) ve katılımcılardan sözlü onam alınmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, sadece bir üniversitenin hemşirelik bölümünde okuyan kadın öğrencilerde yapılmıştır. Bu nedenle araştırmadan elde edilen sonuçlar sadece bu örneklem grubundaki bireylerle sınırlıdır ve genellenemez.

Araştırmada; öğrencilerin BKİ, boy ve kilo beyanlarına göre değerlendirilmiş ve ölçüm yapılmamıştır. Bu nedenle BKİ bulguları ve buna ilişkin analizler öğrenci beyanları ile sınırlıdır.

Bulgular

Katılımcıların yaş ortalaması $20,6 \pm 2,7$ yıldır. Çoğunu 1. ve 2. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Katılımcıların büyük çoğunluğu bekârdır ve %89'u çalışmamaktadır. Anne ve baba eğitim düzeyleri büyük oranda lise ve altıdır. Katılımcıların %62,4'ü aylık gelirlerini yeterli görmektedir. Çalışmada öğrencilerin %24,3'ünde yeme bozukluğu, %30,9'unda düşük

Tablo 1. Hemşirelik öğrencilerinin bazı sosyodemografik değişkenlere göre yeme bozukluğu, beden algısı ve benlik saygısı durumlarının karşılaştırılması

		Yeme Bozukluğu			Beden Algısı			Benlik Saygısı		
		Yok %	Var %	P χ^2	Düşük %	Yüksek %	P χ^2	Düşük %	Yüksek %	p χ^2
Sınıf	1.Sınıf (n:56)	78,6	21,4		26,8	73,2		16,1	83,9	
	2.Sınıf (n:57)	73,7	26,3	0,824	38,6	61,4	0,346	8,8	91,2	0,358
	3.Sınıf (n:29)	79,3	20,7	0,905	34,5	65,5	3,315	10,3	89,7	3,230
	4.Sınıf (n:39)	71,8	28,2		23,1	76,9		5,1	94,9	
Medeni Durum	Bekâr (n:175)	74,9	25,1	0,158	29,7	70,3	0,075	10,9	89,1	1,000
	Evli (n:6)	100,0	0	1,993	66,7	33,3	3,707	0	100,0	0,728
Çalışma durumu	Çalışıyor (n:20)	80,0	20,0	0,634	30,0	70,0	1,000	5,0	95,0	0,699
	Çalışmıyor(n:161)	75,2	24,8	0,227	31,1	68,9	0,009	11,2	88,8	0,723
Anne Eğitim	Lise ve altı (n:164)	78,7	21,3	0,004	32,3	67,7	0,213	11,0	89,0	0,514
	Y.O.ve üstü (n:17)	47,1	52,9	8,359	17,6	82,4	1,551	5,9	94,1	0,425
Baba Eğitim	Lise ve altı (n:135)	82,2	17,8	0,000	34,8	65,2	0,053	9,6	90,4	0,514
	Y.O.ve üstü (n:46)	56,5	43,5	12,316	19,6	80,4	3,734	13,0	87,0	0,426
Aylık gelir	Yeterli (n:113)	80,5	19,5	0,050	27,4	72,6	0,188	8,8	91,2	0,351
	Yetersiz (n:68)	67,6	32,4	3,830	36,8	63,2	1,730	13,2	86,8	0,869

beden algısı olduğu, %10,5’inde ise düşük benlik saygısı olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerde sosyodemografik özelliklerinden anne ve baba eğitim düzeyi ile yeme bozukluğu arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Anne- baba eğitim düzeyleri incelendiğinde yüksekokul ve üstü eğitim gören anne-babaların çocuklarında, lise ve altı eğitim görenlere göre yeme bozukluğu oranının daha fazla olduğu görülmektedir. Öğrencilerin sınıf düzeyleri, medeni durumları, çalışma durumları ve aylık gelirleri ile her üç ölçek (YTT, BAÖ, BSÖ) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$) (Tablo 1).

Çalışmada sigara ve alkol kullanma ile yeme bozukluğu arasındaki farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Sigara kullanan öğrencilerde kullanmayanlara göre, alkol kullananlarda kullanmayanlara göre yeme bozukluğunun iki kat fazla olduğu görülmektedir. Sigara ve alkol kullanma ile Beden Algısı ve Benlik Saygısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$) (Tablo 2).

Tablo 2 incelendiğinde öğrencilerin günlük yaşamdaki aktivite durumu ile yeme bozukluğu arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Çok hareketsiz olan öğrencilerde yeme bozukluğu %66,7 iken çok hareketli olanlarda bu oran %36,0’dır. Bonferroni testi sonucunda gruplar arası farkın çok hareketsiz olan gruptan kaynaklandığı belirlenmiştir. Öğrencilerin günlük yaşamdaki aktivite durumu ile beden algısı arasındaki farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur ($p<0,05$). Bonferroni testi sonucunda gruplar arası farkın biraz hareketli ve hareketli olan gruptan kaynaklandığı belirlenmiştir.

Öğrencilerin günlük yaşamdaki aktivite durumu ile benlik saygısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$) (Tablo 2).

Tablo 2. Hemşirelik öğrencilerinin bazı değişkenlere göre yeme bozukluğu, beden algısı ve benlik saygısı durumlarının karşılaştırılması

		Yeme Bozukluğu			Beden Algısı			Benlik Saygısı		
		Yok %	Var %	P χ^2	Düşük %	Yüksek %	P χ^2	Düşük %	Yüksek %	P χ^2
Sigara kullanma	Kullanan (n:27)	55,6	44,4	0,008	25,9	74,1	0,511	11,1	88,9	0,910
	Kullanmayan (n:154)	79,2	20,8	6,992	31,8	68,2	0,373	10,4	89,6	0,013
Alkol kullanma	Kullanan (n:23)	56,5	43,5	0,022	30,4	69,6	0,955	13,0	87,0	0,678
	Kullanmayan (n:158)	78,5	21,5	5,262	31,0	69,0	0,003	10,1	89,9	0,182
Günlük yaşamdaki aktivite durumu	Çok hareketsiz (n:12)	33,3 ^a	66,7 ^b	0,001	41,7 ^a	58,3 ^a	0,012	25,0	75,0	0,400
	Biraz hareketli (n:62)	80,6 ^a	19,4 ^a	15,998	45,2 ^a	54,8 ^b	8,117	9,7	90,3	2,945
	Hareketli (n:82)	81,7 ^a	18,3 ^a		22,0 ^a	78,00 ^b		9,8	90,2	
	Çok hareketli (n:25)	64,0 ^a	36,0 ^a		20,0 ^a	80,0 ^a		8,0	92,0	
Kamuya açık alanda spor yapma	Yapan (n:63)	74,6	25,4	0,803	23,8	76,2	0,129	9,5	90,5	0,755
	Yapmayan (n:118)	76,3	23,7	0,062	34,7	65,3	2,299	11,0	89,0	0,097
Ağırlığı ile ilgili düşünce	Aynı kalmak (n:53)	77,4	22,6	0,608	15,1 ^a	84,9 ^b	0,012	7,5	92,5	0,314
	Kilo vermek (n:105)	73,3	26,7	0,995	38,1 ^a	61,9 ^b	8,903	13,3	86,7	2,316
	Kilo almak (n:23)	82,6	17,4		34,8 ^a	65,2 ^a		4,3	95,7	
Beden ağırlığını algılama durumu	Zayıf (n:26)	69,2 ^a	30,8 ^a	0,001	23,1 ^a	76,9 ^a	0,017	3,8	96,2	0,057
	Normal (n:84)	85,7 ^a	14,3 ^b	15,823	22,6 ^a	77,4 ^b	10,153	9,5	90,5	11,279
	Kilolu (n:65)	70,8 ^a	29,2 ^a		41,5 ^a	58,5 ^b		10,8	89,2	
	Fazla kilolu (n:6)	16,7 ^a	83,3 ^b		66,7 ^a	33,3 ^a		50,0	50,0	

Çalışma kapsamına alınan öğrencilerin ağırlıkları ile ilgili düşünceleri ve beden algısı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır ($p<0,05$). Yapılan test sonucunda gruplar arası farkın aynı kiloda kalmak ve kilo vermek isteyen öğrencilerden kaynaklandığı saptanmıştır. Ancak öğrencilerin ağırlıkları ile ilgili düşünceleri ile yeme bozukluğu ve benlik saygısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$) (Tablo 2).

Öğrencilerin beden ağırlığını algılama durumları ile yeme bozukluğu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır ($p<0,05$). Bonferroni testi sonucunda farkın; bedenini normal ve fazla kilolu algılayan öğrencilerden kaynaklandığı saptanmıştır. Bedenini

normal algılayan öğrencilerde yeme bozukluğu %14,3 iken aşırı kilolu algılayan öğrencilerde bu oran %83,3'e çıkmaktadır. Benzer şekilde çalışmada; öğrencilerin beden ağırlığını algılama durumları ile beden algısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır ($p<0,05$). Bonferroni testi sonucunda farkın; bedenini normal ve kilolu algılayan öğrencilerden kaynaklandığı saptanmıştır. Bedenini normal algılayan öğrencilerde beden algısı yüksek olanların oranı %77,4 iken kilolu algılayanlarda bu oranın %58,5'e düştüğü görülmektedir. Ayrıca kendini aşırı kilolu algılayan öğrencilerde düşük beden algısına sahip olmanın diğer gruplara göre en yüksek oranda olduğu görülmektedir. Öğrencilerin beden ağırlığını algılama durumları ile benlik saygısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$) (Tablo 2).

Tablo 3. Hemşirelik öğrencilerinin kilo verme yöntemlerine göre yeme bozukluğu, beden algısı ve benlik saygısı durumlarının karşılaştırılması

		Yeme Bozukluğu			Beden Algısı			Benlik Saygısı		
		Yok %	Var %	P χ^2	Düşük %	Yüksek %	P χ^2	Düşük %	Yüksek %	p χ^2
Kilo verme ile ilgili uygulama durumu	Uygulayan (n:89)	67,4	32,6		34,8	65,2		12,4	87,6	
	Uygulamayan (n:92)	83,7	16,3	0,011 6,51	27,2	72,8	1,24	8,7	91,3	0,421 0,64
Diyet yapma durumu	Yapan (n:70)	62,9	37,1		38,6	61,4		15,7	84,3	
	Yapmayan (n:111)	83,8	16,2	0,001 10,21	26,1	73,9	0,078 3,11	7,2	92,8	0,069 3,30
Egzersiz yapma durumu	Yapan (n:56)	71,4	28,6		35,7	64,3		12,5	87,5	
	Yapmayan (n:125)	77,6	22,4	0,371 0,801	28,8	71,2	0,352 0,86	9,6	90,4	0,556 0,34
İlaç kullanma durumu	Kullanan (n:9)	11,1	88,9		11,1	88,9		33,3	66,7	
	Kullanmayan (n:172)	79,1	20,9	0,000 21,46	32,0	68,0	0,187 1,74	9,3	90,7	0,022 5,25
Bitkisel yöntemler kullanma durumu	Kullanan (n:14)	71,4	28,6		64,3	35,7		14,3	85,7	
	Kullanmayan (n:165)	76,0	24,0	0,699 0,15	28,1	71,9	0,005 7,89	10,2	89,8	0,232 0,64

Çalışmada kilo verme ile ilgili yöntem uygulama durumu ve yeme bozukluğu arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Bu yöntemler arasında diyet yapma ve ilaç kullanma ile yeme bozukluğu arasındaki fark anlamlı iken egzersiz ve bitkisel yöntemlerde anlamlı fark saptanmamıştır. Bitkisel yöntem kullanımı ile beden algısı arasında anlamlı bir fark bulunmuş; diğer yöntemler ile beden algısı ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Zayıflamak için ilaç kullananlarda ise benlik saygısı ölçeği arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$) (Tablo 3).

Tablo 4. Beden kitle indeksi sınıflamasının beden ağırlığı algısı (BAA) sınıflamasıyla karşılaştırılması

Beden Kitle İndeksi Sınıflaması	Beden Ağırlığı Algısı Sınıflaması										P χ^2
	Zayıf		Normal		Fazla Kilolu		Obez		Toplam		
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Zayıf	6	23,1	18	69,2	2	7,7	0	0,0	26	100,0	0,000 133,83
Normal	0	0,0	82	60,7	53	39,3	0	0,0	135	100,0	
Fazla kilolu	0	0,0	1	7,7	5	38,5	7	53,8	13	100,0	
Obez	0	0,0	1	14,3	5	71,4	1	14,3	7	100,0	
Toplam	6	3,3	102	56,4	65	35,9	8	4,4	181	100,0	

Öğrencilerin BKİ ile BAA sınıflaması karşılaştırıldığında aralarındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0,05$). BKİ sınıflamasına göre fazla kilolu olanların %38,5'i kendini fazla kilolu olarak algılamakta, %53,8'i de kendini obez olarak algıladığını ifade etmiştir. Obez olanların ise sadece %16,7'si kendini obez olarak algılamakta iken %66,7'si kendini fazla kilolu olarak algıladığını belirtmiştir. Zayıf olanların %69,2'si kendini normal, %7,7'si ise fazla kilolu olarak algılamaktadır. Doğru Beden Ağırlığı Algısı (DBAA) sıklığı normal kilolularda %60,7 ile en yüksek, sırasıyla fazla kilolularda %38,5, zayıflarda %23,1 olup obezlerde %16,7 ile en düşüktür (Tablo 4).

Tablo 5. Hemşirelik öğrencilerinin BKİ'ne göre yeme bozukluğu, beden algısı ve benlik saygısı durumlarının karşılaştırılması

		Yeme Bozukluğu			Beden Algısı			Benlik Saygısı		
		Yok	Var	P	Düşük	Yüksek	P	Düşük	Yüksek	P
		%	%	χ^2	%	%	χ^2	%	%	χ^2
Beden Kitle indeksi	Zayıf (n:26)	88,5	11,5	0,155	23,1	76,9	0,633	8,7	91,3	0,958
	Normal (n:135)	73,3	26,7	6,654	31,1	68,9		8,3	91,7	
	Şişman (n:13)	84,6	15,4		38,5	61,5		4,8	95,2	
	Obez (n:6)	66,7	33,3		50,0	50,0		11,1	88,9	
	Morbid Obez (n:1)	0,0	100		0,0	100		0	100	

Çalışmada öğrencilerin BKİ ve Yeme Bozukluğu, Beden Algısı ve Benlik Saygısı Puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > 0,05$) (Tablo 5).

TARTIŞMA

Yeme bozukluğunun karışık yapısı, son yıllarda yeme bozukluğunun etiyojisine ve epidemiyolojine yönelik yapılan çalışmaların sıklığını arttırmıştır. Literatürde Anoreksiya nervozanın yaşam boyu görülme oranlarının %0,6 ile %2,2 arasında, Bulimia nervozanın ise %0 ile %4,5 arasında değiştiği belirtilmektedir (Kesi-Rahkonen et al., 2007; Hoek and Hoeken 2003). Amerika'da ulusal düzeyde yeme bozuklukları prevalansının belirlendiği toplum temelli bir çalışmada anoreksiya nervozanın %0,9, bulimia nervozanın %1,5,

tıkanırcasına yeme bozukluğunun %3,5 oranlarında görüldüğü belirtilmektedir (Hudson et al., 2007). Yeme bozukluğu ile ilgili yurt dışında ki öğrenci gruplarıyla yapılan çalışmalarda yeme bozukluğu görülme oranının %10'un üzerinde olduğu (Hudson et al., 2007; Hoek and Hoeken 2003) yurt içi çalışmalarda ise sonuçların %3,8 ile %4,9 arasında değişen oranlarda olduğu görülmektedir (Vardar ve Erzenin, 2011; Toker ve Hocaoglu, 2009; Erol vd., 2002). Türkiye'de sağlık yüksekokulları öğrencilerinde yapılan bazı çalışmalarda yeme bozukluğunun %4,2 ile %14 arasında değiştiği belirtilmektedir (Usta vd., 2015; Ulaş vd., 2013; Ünalın vd., 2009). Bu çalışmada ise öğrencilerin %24,3'ünde yeme bozukluğu olduğu görülmekte ve bu oranın yurtdışında ve ülkemizde yapılan benzer çalışma sonuçlarından oldukça yüksek olduğu görülmektedir.

Yeme bozukluklarının aile ve kültür içerisinde değerlendirildiği bir yayında adölesanlarda yeme bozukluklarının öyküsünde mükemmeliyetçi, eleştirel, dominant ve tam tersi pasif, bağımlı, depresif anne ve babaların tutumlarının adölesanların ağırlık ve görünüşleri üzerinde etkili olduğu ve bununda eğitim düzeyi ile doğru orantılı olduğu belirtilmektedir (Haworth-Hoepfner, 2017). Bazı çalışmalarda ise anne ve babaların eğitim düzeylerinin, çocuklarının yeme tutumlarını etkilemediği belirtilmektedir (Çelik vd., 2016; Usta vd., 2015). Bu çalışmada ise anne- babaların tutumları incelenmemiş olmakla birlikte anne ve baba eğitim düzeyi ile yeme bozukluğu arasındaki farkın anlamlı olduğu ve eğitim düzeyleri yüksek okul ve üstü eğitim gören anne-babaların çocuklarında, lise ve altı eğitim görenlere göre yeme bozukluğu oranının daha fazla olduğu görülmektedir.

Yapılan bazı çalışmalarda yeme bozukluğu ile sosyoekonomik durum arasında anlamlı bir fark bulunmadığı belirtilmektedir (Usta vd., 2015; Çelik, 2016). Bu çalışmada da benzer şekilde öğrencilerin aylık gelirleri ile yeme bozukluğu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak yeme bozukluğu ile ilgili literatürde yeme bozukluklarının üst sosyo-ekonomik düzeydeki kişilerde daha sık görüldüğünü belirten çalışmalar da yer almaktadır (Mulders-Jones 2017, O'Brien et al. 2017). Literatürdeki bu farklılıkların gelir düzeyine (gelir düzeyi düşük, orta, yüksek yada asgari ücret üstü-altı, yeterli-yetersiz vb) ilişkin değerlendirme farklılıklarından ve/veya örneklem grubundan (Yeme Bozukluğu tanısı almış-almamış gruplar) kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çalışmada öğrencilerin sınıf düzeyleri ve aylık gelirleri ile benlik saygısı ve beden algısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Balat ve Akman tarafından 482 lise öğrencisiyle yapılan bir araştırmada, öğrencilerin gelir düzeyi ile benlik saygısı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı belirtilmiştir (Balat ve Akman, 2004). Eriş ve İkiz'in çalışmasında gelir durumu ile benlik saygısı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (Eriş ve İkiz, 2013). Bu çalışmadaki bulgunun aksine literatürde hemşirelik öğrencileriyle yapılan bir çalışmada sınıf ve gelir düzeyi yüksek öğrencilerin benlik saygılarının yüksek olduğu bildirilmiştir (Çam vd., 2000). Yine benzer şekilde başka çalışmalarda da öğrencilerin gelir düzeyi ve öğrenim görülen sınıf düzeyi yükseldikçe benlik saygısının arttığı belirtilmiştir (Karadağ vd., 2008; Kulaksızoglu ve Arıcak, 2005).

Yeme bozuklukları; aile işlevselliği, ailede yeme bozukluğu öyküsü, duygu durum bozuklukları, sigara alkol madde bağımlılığı, obezite, kilo ve yemek uğraşları, düşük benlik saygısı, obsesif-kompulsif bozukluk (OKB), çocukluk çağı cinsel taciz ve istismar gibi çok etkenli yaklaşımlarla açıklanmaktadır (Bryant-Waugh and Lask, 2013). Yeme bozuklukları ve madde kullanımı komorbidite olarak ele alınmakta ve her iki sorunun çözümünün birlikteliği vurgulanmaktadır (Hunt and Forbush, 2016). Özellikle kadınlar arasında sigara içme davranışının iştah ve kilo kontrolünü sağlamak için kullanılan yaygın bir alışkanlık olduğu belirtilmektedir (Jiloha, 2008). Üniversiteli kadın ve adölesanlarda yeme davranış ve

tutumlarının alkol, sigara ve madde kullanımı ile ilişkisini araştıran geniş kapsamlı bir çalışmada, üniversiteli kadınlarda yeme bozukluğu arttıkça alkol, sigara ve madde kullanımının da arttığını gösterilmiştir (Krahn et. al., 1992). Literatürle uyumlu olarak bu çalışmada da öğrencilerin sigara ve alkol kullanma ile yeme bozukluğu arasındaki farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Sigara kullanan öğrencilerde kullanmayanlara göre, alkol kullananlarda kullanmayanlara göre yeme bozukluğunun iki kat fazla olduğu görülmektedir. Sigara içen ve içmeyen kadınlar üzerinde yapılan bir çalışmada sigara içme ile beden algısı ve benlik saygısı arasında ilişki olduğu belirtilmektedir (Pomerleu and Saules, 2007). Başka bir çalışmada da benzer şekilde sigara içen kadınlarda içmeyenlere göre beden algısı ve benlik saygısının daha düşük olduğu belirtilmektedir (Croghan et al., 2006). Bu çalışmaların aksine çalışmamızda; sigara kullanma ile beden algısı ve benlik saygısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Literatürde aktivite durumu ve fiziksel etkinliklerin benlik saygısı ile doğru orantılı bir ilişkisinin olduğunu bildiren çalışmalar bulunmaktadır (Karadağ vd., 2008; Çam vd., 2000; Garry and Morrissey, 2000). Bu çalışmada öğrencilerin günlük aktivite durumu ile yeme bozukluğu ve beden algısı, istatistiksel olarak anlamlı iken benlik saygısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Alman gençler üzerinde yapılan bir çalışmada ise; düzenli fiziksel aktivite yapma ile beden algısının ilişkili olduğu belirtilmektedir. Yine aynı çalışmada gençlerin fiziksel aktiviteye teşvik edilmesi ile vücut ağırlıklarında yaşanacak olan azalmanın gencin beden algısı ve benlik saygısını olumlu yönde etkileyeceği ve akranları arasında saygı görmelerini sağlayacağı vurgulanmaktadır (Kirkcaldy et al., 2002).

Araştırmaya alınan öğrencilerin ağırlığı ile ilgili düşünceleri ve yeme bozukluğu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmamış; ancak öğrencilerin beden ağırlığını algılama durumları ile yeme bozukluğu ve beden algıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır. Bedenini fazla kilolu algılayan öğrencilerde bedenini normal algılayan öğrencilere göre yeme bozukluğu daha fazla çıkmıştır. Benzer biçimde vücut tipini obez olarak işaretleyen öğrencilerde, vücut tipini normal işaretleyen öğrencilere göre yeme bozukluğu daha fazla çıkmaktadır. Uskun ve arkadaşları da yeme tutum puanı ile beden algısı puanı arasında pozitif korelasyon olduğunu, 'Beden Algısı Puanı' arttıkça 'Yeme Tutum Puanı'nın da arttığını, kız öğrencilerde 'Beden Algısı Puanı' ve 'Yeme Tutum Puanı'nın erkeklerden düşük olduğunu göstermiştir (Uskun ve Şabaplı, 2013).

Günümüzde ince bir bedene sahip olmanın sosyokültürel baskısının gençlerin özellikle de kadınların bedenini beğenmemelerine, hatalı diyet yapmalarına ve sağlıklı olmayan kilo verme yöntemlerini kullanmalarına zemin hazırladığı belirtilmektedir (Bryant-Waugh and Lask, 2013). Literatürde diyet yapma, sağlıksız kilo kontrolü yöntemlerinin kullanılması ve yeme bozukluğunun ilişkili olduğu çalışmalar yer almaktadır (Ulaş vd., 2013, White et. al., 2011). Bu çalışmada literatürle benzer şekilde diyet yapma ve ilaç kullanma ile yeme bozukluğu arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

Obezite dünyada ve ülkemizde artmakta olan bir sorun olmakla birlikte obezite ile mücadelenin önemli bileşenlerinden biri kişinin ve ailenin katılımın sağlanmasıdır (TÜİK, 2015; WHO, 2014). Katılımın sağlanmasında ki engellerden biri ise kişinin ağırlığına ilişkin doğru olmayan yanlış beden algısına sahip olmasıdır. Doğru beden ağırlığı algısı (DBAA) algılanan ve ölçülen beden ağırlığı arasındaki uyumluluk olarak tanımlanmakta ve bu potansiyel olarak ağırlık durumu ile ilgili sağlık risklerinin farkındalığını gösterdiği belirtilmektedir (Dorsey et al., 2009). Türkiye Beden Ağırlığı Algısı araştırmasına göre; DBAA sıklığı normal kilolularda %71,8 ile en yüksek, sırasıyla zayıflarda %62,5, fazla kilolularda %38,7 olup obezlerde %25,8 ile en düşüktür (TBAA, 2012). Kız üniversite

öğrencilerinde yapılan bir çalışmada da %71 olduğu belirtilmektedir (Yılmaz vd., 2013). Bu çalışmada ise öğrencilerin DBAA sıklığı normal kilolularda %60.7 ile en yüksek, sırasıyla fazla kilolularda %38.5, zayıflarda %23.1, olup obezlerde %16.7 ile en düşük olarak saptanmıştır. Zayıf olanların %69,2'si kendini normal, %7.7'si ise fazla kilolu olarak algılamaktadır. Türkiye Beden Ağırlığı Algısı Araştırması ile bu çalışmada belirtilen DBAA sıklığının oranları fazla kilolularda çok benzerken (%38,7 - %38,5) normal kilolularda ve obez olanlarda ise benzerdir (%71,8 - %60,7 ve %25,8 - %16,7). Ancak DBAA sıklığının oranları zayıflarda farklılık göstermektedir (%62,5 - %23,1). Beden algısının tutuma ilişkin çok boyutlu bir yapı olması nedeniyle biyolojik, psikolojik, toplumsal ve kültürel yapılardan etkilenebilmektedir. Çalışmadaki benzerlik ve farklılıkların bu yapılardan kaynaklandığı ve çalışmanın çoğunluğunun kız öğrencilerden oluşmasından dolayı bu oranların etkilendiği düşünülmektedir.

Literatürde çoğu çalışmada BKİ ve beden algısı arasında ters bir ilişki olduğu, beden kitle indeksi arttıkça beden algısının olumsuz yönde etkilendiği belirtilmektedir (Pellizzer et al., 2018; Stevens et al., 2017). Bu çalışmada literatürden farklı olarak öğrencilerin BKİ ile beden algısı arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Çalışmada aynı durum beden algısı kavramıyla doğrudan ilişkili olan benlik saygısı için de benzer görünmektedir. BKİ ve benlik saygısı arasında ters yönde ilişki olduğunu belirten çalışmaların (Pellizzer et al., 2018; Stevens et al., 2017) aksine bu çalışmada öğrencilerin BKİ ile benlik saygısı arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Literatürde BKİ'nin yeme tutumu davranışını etkilediği, kilolu ve obez olan öğrencilerin yeme tutum puanlarının normal kilolulara göre daha yüksek olduğu belirtilmektedir (Usta vd., 2015; Akdevelioğlu ve Gümüş 2010). Ancak bu çalışmada öğrencilerin BKİ ile yeme bozukluğu arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Çalışmada öğrencilerin BKİ ile beden algısı, benlik saygısı ve yeme bozukluğu arasında literatürün çoğunluğunun aksine bir ilişki bulunamamasının çalışmadaki öğrencilerin tamamına yakının normal kiloda (%74,5) olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmada kız öğrencilerin %24,3'ünde yeme bozukluğu, %30,9'unda düşük beden algısı ve %10,5'inde düşük benlik saygısı olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin BKİ büyük oranda normal çıkmasına rağmen kendilerini normal ve kilolu olarak değerlendirdikleri saptanmıştır. Çalışmada yeme bozukluğu ile anne baba eğitim düzeyi, sigara ve alkol kullanma, günlük aktivite ve diyet uygulama durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu bulunmuştur. Ayrıca günlük aktivite, ağırlığı ile ilgili düşünce ve bitkisel yöntem kullanma ile beden algısı arasında; zayıflamak için ilaç kullanma ile benlik saygısı arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışma grubunun sağlık bakım profesyoneli adayları olup bu konuda farklı bölümlerde okuyan öğrencilere göre daha bilgili oldukları göz önüne alındığında çalışma sonuçlarının önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu sonuçlar doğrultusunda; yeme bozukluklarına ilişkin tanı konmamış gençlerin saptanması, riskli gruplara eğitim verilmesi, fiziksel aktiviteyi arttırmaları konusunda desteklenmeleri ve doğru kilo verme yöntemleri hakkında bilinçlendirilmesi önerilmektedir. Yeme bozukluğunun önlenmesi, tedavisi ve bakımında sigara ve alkol kullanma gibi riskli sağlık davranışlarının birlikte ele alınmasının önemli olacağı düşünülmektedir. Ayrıca hemşirelik öğrencilerinin beslenme davranışlarında etkili olacağı düşünüldüğü için çalışma sonuçlarının hemşirelik eğitimcileri ile paylaşılması yararlı olacaktır.

KAYNAKLAR

- Akdevelioğlu, Y., Gümüş, H. 2010. Eating disorders and body image perception among university student. *Pakistan J Nutr*; 9(12):1187-1191.
- Arslantaş, H., Adana, F., Öğüt, S., Ayakdaş, D., Korkmaz, A. 2017. Hemşirelik öğrencilerinin yeme davranışları ve ortoreksiya nervoza (sağlıklı beslenme takıntısı) ilişkisi: kesitsel bir çalışma. *Journal of Psychiatric Nursing*, 8(3): 137-144. Doi: [10.14744/phd.2016.36854](https://doi.org/10.14744/phd.2016.36854).
- Aslan, S.H. 2001. Beden imgesi ve yeme davranışı bozuklukları ile medya ilişkisi. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*; 14(1):41-47.
- Balat, G., Akman, B. 2004. Farklı sosyo-ekonomik düzeydeki lise öğrencilerinin benlik saygısı düzeylerinin incelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*; 14(2):175-183.
- Bryant-Waugh, R., Lask, B. 2013. *Eating Disorders : A Parents' Guide*. Second Edition. pp. 9-49, New York: Routledge.
- Choate, L.H. 2005. Toward a theoretical model of women's body image resilience. *J Couns Dev*; 83(3):320-330. Doi: <https://doi.org/10.1002/j.1556-6678.2005.tb00350.x> .
- Cooley, E.J., Toray, T. 2001. Disordered eating in college freshman women: a prospective study. *J Am Coll Health*; 49(5):229-235. Doi: <https://doi.org/10.1080/07448480109596308>.
- Croghan, I.T., Bronars, C., Patten, C.A., Schroeder, D.R., Nirelli L.M, Thomas J.L, Houlihan D. 2006. Is smoking related to body image satisfaction, stress, and self-esteem in young adults? *Am J Health Behav*; 30(3):322-333. Doi: <https://doi.org/10.5993/AJHB.30.3.10>.
- Çam, O., Khorshid, L., Özsoy, S.A. 2000. Bir hemşirelik yüksekokulundaki benlik saygısı düzeylerinin incelenmesi. *Hemşirelikte Araştırma Dergisi*; 1(8):33-40.
- Çelik, S., Yoldaşcan, E.B., Okyay, R.A., Özenli, Y. 2016. Kadın üniversite öğrencilerinde yeme bozukluğunun yaygınlığı ve etkileyen etkenler. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*; 17(1):42-50. Doi: [10.5455/apd.175836](https://doi.org/10.5455/apd.175836).
- Çuhadaroğlu, F. 1986. Adolesanlarda benlik saygısı. Hacettepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi (Uzmanlık Tezi). Ankara.
- Dorsey, R.R., Eberhardt, M.S., Ogden, C.L. 2009. Racial/ethnic differences in weight perception. *Obesity*; 7(4): 790-795. Doi: <https://doi.org/10.1038/oby.2008.603>.
- Duran, S., Ergun, S., Çalışkan, T., Karadaş, A. 2016. Hemşirelik öğrencilerinin yeme tutumları ile problem çözme becerileri arasındaki ilişki. *Sted*; 25(1): 6-12.
- Eriş, Y., İkiz, F.E. 2013. Ergenlerin benlik saygısı ve sosyal kaygı düzeyleri arasındaki ilişki ve kişisel değişkenlerin etkileri. *Turkish Studies*; 8(6):179-193. Doi: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.4726> .

- Erol, A., Toprak, G., Yazıcı, F. 2002. Üniversite öğrencisi kadınlarda yeme bozukluğu ve genel psikolojik belirtileri yordayan etkenler. *Türk Psikiyatri Dergisi*; 13(1): 48-57.
- Franko, D.L., Striegel-Moore, R.H. 2002. The role of body dissatisfaction as a risk factor for depression in adolescent girls: are the differences black and white? *J Psychosom Res. Nov*; 53(5):975-83. Doi: [https://doi.org/10.1016/S0022-3999\(02\)00490-7](https://doi.org/10.1016/S0022-3999(02)00490-7).
- Garner, D.M., Garfinkel, P.E. 1979. The eating attitudes test: an index of the symptoms of anorexia nervosa. *Psychol Med*; 9:273- 279.
- Garry, J.P., Morrissey, S.L. 2000. Team sports participation and risk-taking behaviours among a biracial middle school population. *Clin J Sport Med*; 10 (3):185-190.
- Haworth-Hoepfner, S. 2017. Family, culture, and self in the development of eating disorders. p.45, Routledge Advances in Sociology.
- Hoek, W.H., Hoeken-Van, D. 2003. Review of the prevalence and incidence of eating disorders. *Int J Eat Disord*; 34(4):383- 396. Doi: [10.1002/eat.10222](https://doi.org/10.1002/eat.10222).
- Hovardaoğlu, S., Özdemir, Y.D. 1990. Vücut Algısı Ölçeğinin güvenilirlik ve geçerlik çalışması/Şizofrenik ve major depresif hastaların beden imgelerinden doyum düzeyleri. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi). Ankara.
- Hudson, I.J., Hiripi, E., Kessler, C.R. 2007. The prevalence and correlates of eating disorders in the national comorbidity survey replication. *Biol Psychiatry*; 61(3):348-358. Doi: [10.1016/j.biopsych.2006.03.040](https://doi.org/10.1016/j.biopsych.2006.03.040).
- Hunt, T.K., Forbush, K.T. 2016. Is “drunkorexia” an eating disorder, substance use disorder or both?. *Eat Behav*; 22:40-45. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.eatbeh.2016.03.034>.
- Jiloha, R.C. 2008. Tobacco Use : Health and Behaviour, pp.39-42. New Age International Pvt. Ltd., Publishers. ProQuest Ebook Central, <https://ebookcentral.proquest.com/lib/nevsehir-ebooks/detail.action?docID=424099>.
- Karadağ, G., Güner, İ., Çuhadar, D., Uçan, Ö. 2008. Gaziantep üniversitesi sağlık yüksekokulu hemşirelik öğrencilerinin benlik saygıları. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*; 3(7):29-42.
- Kesi-Rahkonen, A., Hoek, W.H., Susser, S.E., Linna, S.M., Sihvola, E., Raevuori, A., Bulik, C., Kaprio, J., Rissanen, A. 2007. Epidemiology and course of anorexia nervosa in the community. *Am J Psychiatry*; 164(8):1259-1265. Doi: <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.2007.06081388>.
- Kirkcaldy, B.D., Shephard, R.J., Siefen, R.G. 2002. The relationship between physical activity and self-image and problem behaviour among adolescents. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol*; 37(11): 544-550. Doi: [10.1007/s00127-002-0554-7](https://doi.org/10.1007/s00127-002-0554-7).
- Krahn, D., Kurth, C., Demitrack, M., Drewnowski, A. 1992. The relationship of dieting severity and bulimic behaviors to alcohol and other drug use in young women. *J Subst Abuse*; 4(4):341-353. Doi: [https://doi.org/10.1016/0899-3289\(92\)90041-U](https://doi.org/10.1016/0899-3289(92)90041-U).

- Kulaksızoğlu, A., Arıca, T. 2005. Üniversite öğrencilerinde saldırganlık, benlik saygısı ve denetim odağı ilişkisi. *Trakya Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Dergisi*; 1(1):87-94.
- Lavin, M.A., Cash, T. 2000. Effects of exposure to information about appearance stereotyping and discrimination on women's body images. *Int J Eat Disord*; 29(1): 51-58. Doi: <https://doi.org/10.1002/1098-108X> .
- Le, L.K.D., Barendregt, J.J., Hay, P., Mihalopoulos, C. 2017. Prevention of eating disorders: A systematic review and meta-analysis. *Clin Psychol Rev*; 53: 46-58. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2017.02.001>.
- Lipson, S.K., Sonnevile, K.R. 2017. Eating disorder symptoms among undergraduate and graduate students at 12 US colleges and universities. *Eat Behav*; 24:81-88. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.eatbeh.2016.12.003>.
- Mcknight, I. 2003. Risk factors for the onset of eating disorders in adolescent girls: results of the mcknight longitudinal risk factor study. *Am J Psychiatry*; 160(2):248–254. Doi: <https://doi.org/10.1176/ajp.160.2.248>.
- Mulders-Jones, B., Mitchison, D., Girosi, F., Hay, P. 2017. Socioeconomic correlates of eating disorder symptoms in an Australian population-based sample. *PloS one*; 12(1):e0170603. Doi: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0170603>.
- O'Brien, K.M., Whelan, D.R., Sandler, D.P., Hall, J.E., Weinberg, C.R. 2017. Predictors and long-term health outcomes of eating disorders. *PloS one*; 12(7):e0181104. Doi: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0181104>.
- Pellizzer, M.L., Tiggemann, M., Waller, G., Wade, T.D. 2018. Measures of body image: confirmatory factor analysis and association with disordered eating. *Psychol Assess*; 30(2):143-153. Doi: <http://dx.doi.org/10.1037/pas0000461>.
- Pomerleau, C.S., Saules, K. 2007. Body image, body satisfaction, and eating patterns in normal-weight and overweight/obese women current smokers and never-smokers. *Addict Behav*; 32(10): 2329-2334. Doi: [10.1016/j.addbeh.2007.01.027](https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2007.01.027).
- Rosenberg, M. 1965. Society and the adolescent self-image. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Savaşır, I., Erol, N. 1989. Yeme tutum testi: anoreksiya nervoza belirtileri indeksi. *Psikoloji Dergisi*; 7(23):19-25.
- Secord, P.F., Jourard, S.M. 1953. The appraisal of body-cathexis: body-cathexis and the self. *J Consult Psychol*; 17:343-347.
- Stevens, S.D., Herbozo, S., Morrell, H.E., Schaefer, L.M., Thompson, J.K. 2017. Adult and childhood weight influence body image and depression through weight stigmatization. *Health Psychol*; 22(8):1084-1093. Doi: <https://doi.org/10.1177/1359105315624749>.
- Sümbüloğlu, K., Sümbüloğlu, V. 2009. *Biyoistatistik*. 13. Baskı. p: 265, Ankara: Hatiboğlu Yayınevi.

- Thombs, D.L., Rosenberg, J., Mahoney, C.A., Daniel, E.L. 1996. Weight loss expectancies, relative weight, and symptoms of bulimia in young women. *J Coll Stud Dev*; 37 (4):405-413.
- Toker, D.E., Hoccoğlu, Ç. 2009. K.T.Ü Trabzon sağlık yüksekokulu öğrencilerinde yeme tutumu ve psikoaktif madde kullanımı arasındaki ilişki. *Klinik Psikofarmakoloji Bülteni*; 19(1):3-161.
- Türkiye Beden Ağırlığı Algısı Araştırması. Ankara 2012;1-64.
https://sbu.saglik.gov.tr/Ekutuphane/kitaplar/bedenagir_tr.pdf (Erişim tarihi: 15.06.2017).
- Türkiye İstatistik Kurumu (2015). Obezite Oranı.
Http://Www.Tuik.Gov.Tr/Basinodasi/Haberler/2015_58_20151008.Pdf
- Ulaş, B., Uncu, F., Üner, S. 2013. Sağlık yüksekokulu öğrencilerinde olası yeme bozukluğu sıklığı ve etkileyen faktörler. *İnönü Üniv. Sağlık Bilimleri Dergisi*; 2(2):15-22.
- Uskun, E., Şabaplı, A. 2013. Lise öğrencilerinin beden algıları ile yeme tutumları arasındaki ilişki. *TAF Prev Med Bull*; 12(5):519-528. Doi: [10.5455/pmb.1-1343135122](https://doi.org/10.5455/pmb.1-1343135122).
- Usta, E., Sağlam, E., Şen, S., Aygün, D., Sert, H. 2015. Hemşirelik öğrencilerinin yeme tutumları ve obsesif-kompulsif belirtileri. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*; 2(2):187-197. Doi: [10.17681/hsp.48687](https://doi.org/10.17681/hsp.48687).
- Ünalın, D., Öztıp, D.B., Elmalı, F., Öztürk, A., Konak, D., Parlak, B., Güneş, D. 2009. Bir grup sağlık yüksekokulu öğrencisinin yeme tutumları ile sağlıklı yaşam biçimi davranışları arasındaki ilişki. *İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*; 16(2):75-81.
- Vardar, E., Erzengin, M. 2011. Ergenlerde yeme bozukluklarının yaygınlığı ve psikiyatrik eş tanıları iki aşamalı toplum merkezli bir çalışma. *Türk Psikiyatri Dergisi*; 22(4):12-205.
- White, S., Reynolds-Malear, J.B., Cordero, E. 2011. Disordered eating and the use of unhealthy weight control methods in college students: 1995, 2002, and 2008. *Eating disorders*; 19(4):323-334. Doi: [10.1080/10640266.2011.584805](https://doi.org/10.1080/10640266.2011.584805).
- World Health Organization. Global Status Report On Noncommunicable Diseases, (Erişimtarihi:28.05.2017).Http://Apps.Who.Int/Iris/Bitstream/10665/148114/1/9789241564854_Eng.Pdf?Ua=1
- Yılmaz, D.T., Ayaz, A.T., Demirel Büyüktüncel, Z.T. 2013. Kız üniversite öğrencilerinde yeme tutumunun kişisel beden imajı algısı ile ilişkisi. *Beslenme ve Diyet Dergisi*; 41(3):227-233.